

DÜNYA'DA AMATÖR ASTRONOMİ ÇALIŞMALARINA GENEL BAKIŞ

Gülây GÜRKAN^{1,2}, Deniz ÇOKER^{1,3}, Burcu ÜNAL^{1,4}, Meryem NAS^{1,5}

Özet

Kapsamlı araştırma ve yıllar içindeki yayınların incelenmesiyle Amatör Astronomi'nin tanımı yapıldı. Dünya'da ve Türkiye'de Amatör Astronomi alanında yürütülen çalışmalar karşılaştırılmıştır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda Türkiye'deki Amatör Astronomi'nin hangi konumda olduğu belirlenerek, Türkiye'de Amatör Astronomi'yi geliştirmek adına neler yapılabileceği bu çalışmada irdelenmiştir.

Anahtar kelimeler: Amatör Astronomi, Astronomi

Abstract

Definition of Amateur Astronomy has been made by doing comprehensive research and studying publications on amateur astronomy. Amateur Astronomy researches in World and Turkey were compared. In this study we focus on that what could be done in order to improve Amateur Astronomy reserches in Turkey for future generation.

Keywords: Amateur Astronomy, Astronomy

7. Giriş

Dünya'daki amatör astronomi toplulukları hakkında bilgi toplamak amacıyla yapılan araştırmalar sonucunda Alachua Astronomy Club'ının bir çalışmasından yararlanmayı uygun gördük. Klübün bu çalışmasında, Dünya'daki amatör astronomi toplulukları kıtalara ve kıtalar da kendi içinde bölgelere göre ayrılmıştı. Toplam 355 siteden oluşan liste ayrıntılı biçimde incelenerek bu amatör astronomi toplulukları'nın;

- Donanımları (teleskop, ccd, planetarium v.b.) ve bunların özellikleri
- Periyodik yayınları
- Üyeliğin ücretli olup olmadığı
- Astrofotoğraf, teleskop yapımı ve bilimsel çalışmalarda etkin olup olmadıkları

incelendi.

Bu analizden sonra istatistiksel olarak değerlendirmek amacıyla araştırdığımız özelliklerin genel olarak ve kıtalara bağlı dağılımı oluşturuldu. Grupların teleskop sayıları ile ilgili de istatistiksel sonuç elde edildi.

Türkiye'deki amatör astronomi toplulukları hakkında yaptığımız araştırmalar sonucunda aynı çalışmalar bunlar için de gerçekleştirildi.

2. Genel Olarak Dünya'ya Bakış

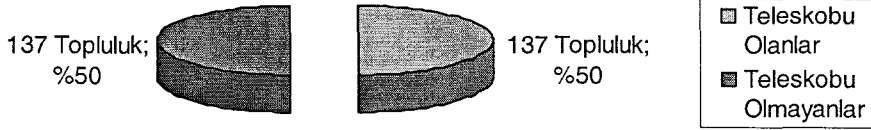
İncelediğimiz bu 355 internet sayfasından toplam 81 sayfaya ulaşamıyorken geriye kalan 274 sayfadan Dünya'daki amatör astronomi toplulukları genel olarak değerlendirildiğinde teleskop, astrofotoğraf, planetarium, teleskop yapımı, üyelik, ccd, dergi, bilimsel çalışma alanlarında elde edilen sonuçlar:

Teleskop: Veriler amatör astronomi topluluklarının yarısının herhangi bir teleskoba sahip olmadığını göstermektedir. Buna rağmen bazı topluluklar çok iyi özellikte teleskoplara sahipken, bazıları da sayıca fazla teleskoba sahiptir (Bu sayı 20'lere kadar varabiliyor).

¹ Ankara Üniversitesi, Astronomi ve Uzay Bilimleri Bölümü, 06100, Tandoğan-ANKARA
Tel: +90-312 212 67 20, Fax: +90-312 223 23 95

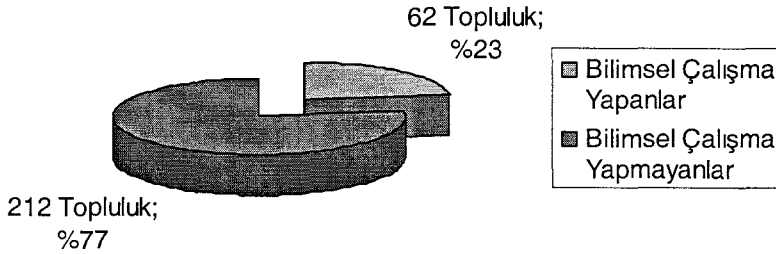
² e-posta: Gulay.Gurkan@sci-stud.ankara.edu.tr ,

³ e-posta: Deniz.Coker@sci-stud.ankara.edu.tr

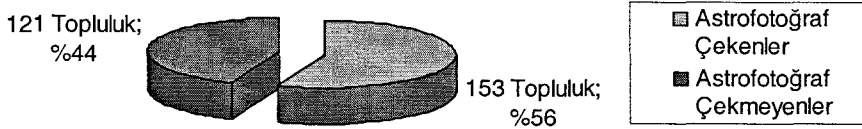
Şekil 1

Bilimsel: Veriler toplulukların yaklaşık %23'ünün bilimsel çalışmalarda yer aldığını göstermektedir. Karşımıza çıkan bilimsel çalışmalarda çift ve değişen yıldız gözlemleri, meteor avları, radyo astronomi ve örtmelerin daha ön planda olduğunu görülmüştür.

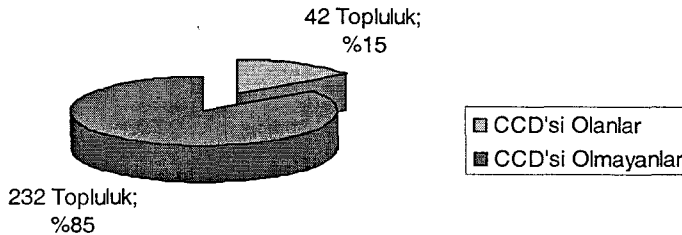
Şekil 2

Astrofotoğraf: Amatör astronomi topluluklarının %56'sı astrofotoğrafçılıkla uğraşmaktadır. Bu da umut verici bir sonuçtur. Verilerimize göre genel olarak astrofotoğrafçılar derin uzay, gezegen, takım yıldız, kuyruklu yıldız, aurora, akanyıldız vb. alanlarda çalışma yapıyorlar.

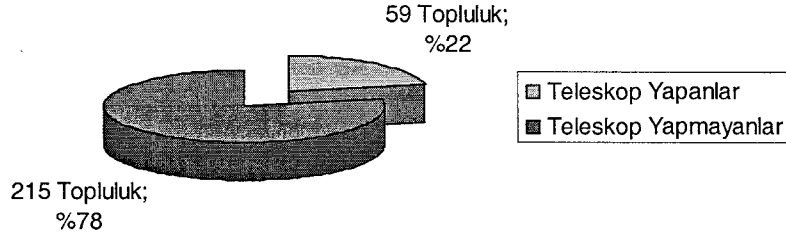
Şekil 3

CCD: Ccd gözlemleri bu topluluklarda gelişme aşamasındadır. Amatör astronomi topluluklarındaki teleskopların ancak %15'inde ccd mevcuttur.

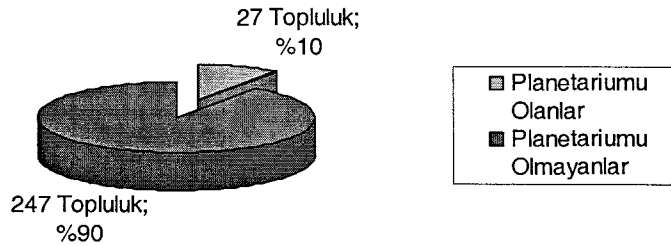
Şekil 4

Teleskop Yapımı: Amatör astronomlar teleskop yapımıyla pek fazla uğraşmaktadırlar. Teleskop yapımı %22 civarındadır. Az da olsa 59 amatör astronomi topluluğunun teleskop yapımıyla ilgilendiğini ve yaptıkları teleskopları gözlemlerinde kullandığı görülmektedir.

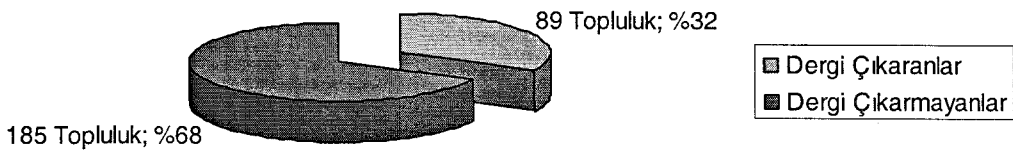
Şekil 5

Planetarium: Veriler amatör astronomi topluluklarının %90'ının, maliyeti yüksek olmasından dolayı planetariuma sahip olmadığını, olanların da çoğunlukla teleskoplarla herhangi bir çalışma yürütmediğini gösteriyor.

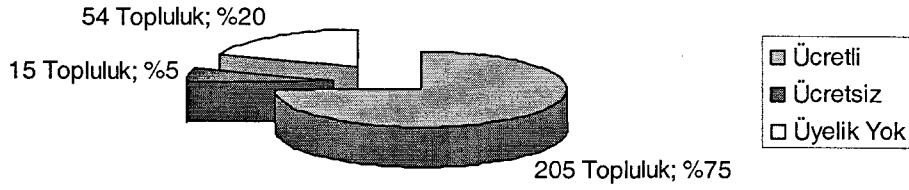
Şekil 6

Dergi: Amatör astronomi topluluklarının %68'inin dergi ve gazete gibi yayınları olmuyor. Dergi çıkaranların ise bu dergilerini genellikle internet üzerinden veya üyelik ile paylaştıklarını görüyoruz.

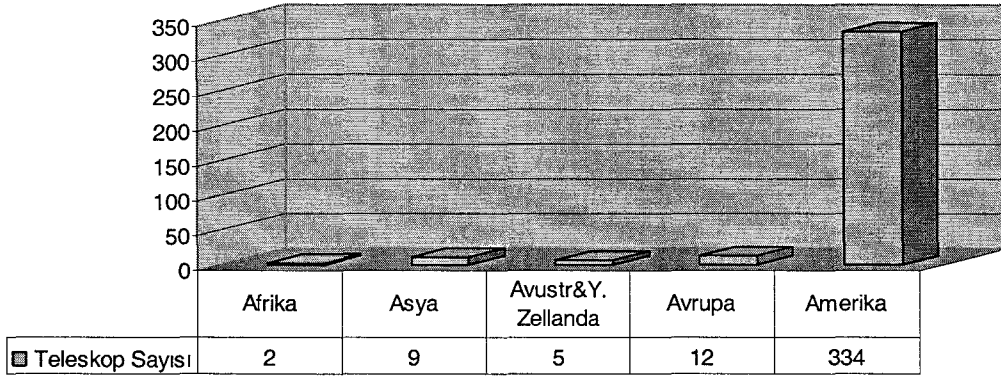
Şekil 7

Üyelik: Bu grafikten, amatör astronomi topluluklarının her ne donanımına sahip olurlarsa olsun %75'inin ücret talep ederken %5'inin ücret talep etmediği görülüyor. Geriye kalan %20'lik kısımda ise üyelik yok. Üyelik ile birlikte bazı popüler dergilerde indirimler hatta bazen teleskoplarda kişisel çalışmalar için yer bulabiliyorsunuz.

Şekil 8

Teleskop Sayısı: Alachua Astronomy Club'ının oluşturduğu listeyi baz alarak kıtaları teleskop sayılarına göre değerlendirdiğimizde Amerika'nın donanım bakımından diğerlerine göre iyi düzeyde olduğunu gördük. Burada dikkate alınması gereken unsur, listede Amerika'daki toplulukların sayıca fazla olmasıdır. Buna bağlı olarak bu değer yüksek çıkmıştır, fakat sadece bu listeye bağlı yaptığımız çalışma Dünya'daki amatör astronomi toplulukları ve Astronomi alanındaki çalışmalar hakkında bir bakış açısı kazandırdı.

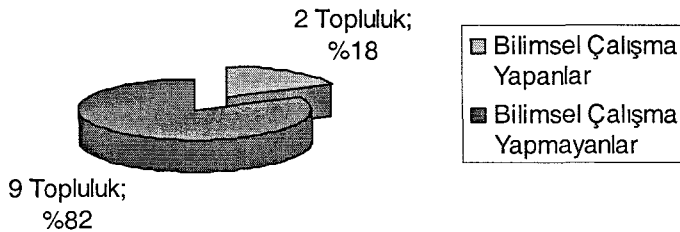
Şekil 9

3. Genel Olarak Türkiye'ye Bakış Teleskop:

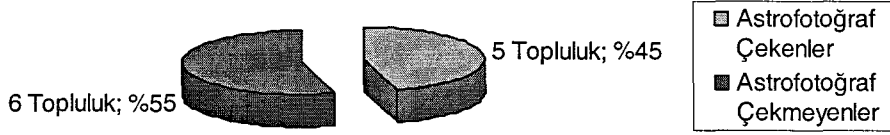

Şekil 10

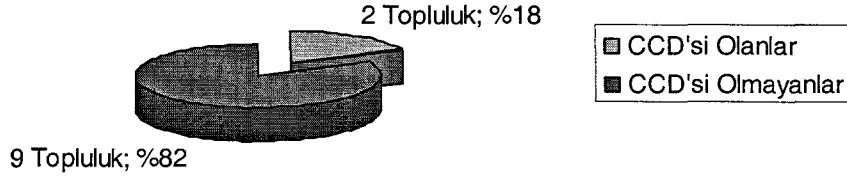
Bilimsel:

Şekil 11

Astrofotoğraf:

Şekil 12

CCD:

Şekil 13

4. Değerlendirme

Her ne kadar Türkiye'deki 15 topluluğun donanımları yeterli düzeyde olmasa da astrofotoğrafçılığın dünya standartlarına göre değerlendirildiğinde iyi bir durumda olduğu söylenebilir. Bilimsel çalışmalar yeterli olmamakla beraber çalışma alanları da oldukça az. Toplulukların çalışmaları umut verici gözükürken ekonomik nedenlerin kısıtlamalara yol açtığı göz ardı edilemez.

Kaynak

[1] Alachua Astronomy Club (<http://www.floridastars.org/clublist.html>)